

تبیین مشکلات موجود در مسیر انجام فعالیت های تحقیقی در مدارس کشور

معصومه شکوهی

کارشناسی آموزش ابتدایی، آموزگار، دانشگاه آزاد اسلامی.

mshokohi1976@gmail.com

مصطفی صفدری دوغائی

کارشناسی آموزش ریاضی، دانشگاه فرهنگیان شهید بهشتی مشهد.

mostafasafdari1999@gmail.com

چکیده

1

پژوهش مهارت های لازم را برای طراحی، کنترل و ارزیابی فرایند یادگیری و تحصیل، یاد می گیرند. فراشناخت، به ساختارها، دانش و فرآیندهای روان شناختی اشاره میکند که کنترل، تغییر و تفسیر افکار و شناخت ها سروکار دارد. همچنین فرا شناخت به عنوان آگاهی از این که فرد چگونه یاد میگیرد، آگاهی از چگونگی استفاده از اطلاعات موجود برای رسیدن به یک هدف، توانایی قضاوت درباره فرایندهای شناختی در یک تکلیف خاص، آگاهی از این که چه راهبردهایی را برای چه هدف هایی مورد استفاده قرار دهد، ارزیابی پیشرفت خود در حین عملکرد و بعد از اتمام عملکرد، تعریف شده است. در تبیین منفی شدن رابطه باورهای فراشناخت با خود نظیمی مطالعه و پژوهش میتوان گفت که باورهای فراشناخت دارای دو حیطة مثبت و منفی هستند. باورهای فراشناخت مثبت به سودمندی درگیر شدن در فعالیت های شناختی تشکیل دهنده نشانگان شناختی مربوط می شود.

واژگان کلیدی: اقدام ، تحقیق ، چالش ، مدرسه .

مقدمه

انجام تحقیقات و پژوهش ها در امروز و فردا به معلمانی با انگیزه و کارآمد نیاز دارد. نقش معلم در توسعه پایدار به خوبی مشخص و با فراهم آوردن شرایط مناسب، منزلت اجتماعی بلایی را برای این حرفه باید در نظر گرفت. نیل به یک معلم اثربخش که بتواند تدریس و در نتیجه آموزش و پرورشی اثربخش را عاید سازد، پیشتر خود مستلزم تحقق شرایط و زمینه هایی است. از جمله این شرایط و زمینه ها، رعایت استانداردهای حرفه معلمی است که حضور آنها موجب میشود معلم تمامی همت و توان خویش را به میدان عمل مدرسه و کلاس درس وارد سازد. در این صورت است که معلم هدفهای تدریس را هدف خود تلقی نموده و آرزو میکند تا با ماندن در این عرصه بیشترین خدمت را نصیب دانش آموزان خود سازد. بنابراین، برای تحقق مدرسه کارآمد باید در مسیر تحقق معلم اثربخش حرکت نمود و برای نیل به معلم اثر بخش، باید با مفهوم استانداردهای حرفه معلمی و اهمیت و نقش آن در عرصه کار تدریس آشنا شد و در جهت ارتقای سطح آن در میان معلمان تلاش نمود (ساکي، قلیپور هفتخوانی و رضایی، 1389).

امروزه باورهای خودکارآمدی به عنوان یکی از مهم ترین و اصلی ترین عوامل در تبیین رفتارهای انسانی محسوب می شود. نقش باورهای خودکارآمدی در عملکرد انسان این است که سطح انگیزه، شرایط مطلوب و اعمال افراد را بیش تر بر پایه آن چه که آن ها اعتقاد دارند، قرار می دهد تا آن چه که واقعاً درست است؛ به همین خاطر چگونگی رفتار انسان می تواند به وسیله باورهایی که در مورد توانایی هایشان دارند بهتر پیش بینی بشود تا به وسیله آن چه که واقعاً قادر به انجام دادن آن هستند. بنابراین باورهای خودکارآمدی به ما کمک می کند که تعیین کنیم افراد با دانش و مهارت هایی که دارند چه کارهایی را می توانند انجام دهند. در بیش تر تحقیقات مشاهده شده است که باورهای خودکارآمدی افراد بیش از سایر متغیرهای انگیزشی نظیر خودپنداره یا عزت نفس و حتی در مواردی بیش از متغیرهایی مثل توانایی یا استعداد می تواند پیش بینی کننده پیشرفت مطالعه و پژوهش باشد. در نتیجه این تأثیرات، باورهای خودکارآمدی و تعیین کننده ها، پیش بینی کننده های قوی سطح عملکرد ما هستند. بندورا معتقد است که باورهای خودکارآمدی بر میزان سعی و کوششی که فرد در یک فعالیت از خود نشان می دهد و مدتی که فرد می تواند در برابر کارها و تکالیف مشکل استقامت و پایداری نشان دهد، تأثیر می گذارد.

متغیر خودکارآمدی بدین جهت که تأثیر خود را از طریق کوشش و پافشاری در انجام تکلیف، استفاده از راهبردهای شناختی در مواجهه با مشکلات، انتخاب رشته و شغل و انتخاب تکالیف چالش انگیز و توانایی کسب مهارت لازم متناسب با توان و استعداد خود اعمال می کند به عنوان متغیری مؤثر بر عملکرد مطالعه و پژوهش قلمداد می شود.

تجربیات انتقالی نوجوانی، کنار آمدن با درخواست ها و فشارهای جدید را دربردارند که از آگاهی فزاینده درباره مسایل جنسی تا انتخاب دانشگاه و شغل گسترش دارند. نوجوان باید شایستگی ها و ارزیابی های تازه ای را از توانایی هایی خود پرورش یافته در سال های کودکی بستگی دارد.

بندورا (1977) بزرگسالی را به دو دوره جوانی و میانسالی تقسیم کرد. دوره جوانی سازگاری هایی مانند ازدواج، پدر و مادری و ارتقاء شغلی را در بردارد. برای پیامدهای موفقیت آمیز این تجربیات احساس خودکارآمدی بالا ضرورت دارد. افرادی که از لحاظ احساس خودکارآمدی پایین هستند نمی توانند به نحو شایسته ای به این موقعیت ها بپردازند و احتمالاً در سازگار شدن شکست می خورند.

بیان مسئله

در نظریه های موسوم به هدف نهایی، اعتقاد بر این است که پیشرفت مطالعه و پژوهش موقعی به دست می آید که افراد، به اهداف مبتنی بر ارزش ها و نیازهای خود جامه عمل بپوشانند. افرادی که اهدافشان را مهم تر و احتمال موفقیت و رسیدن به آن ها را

هشتمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

محل برگزاری: تهران

۲۵ تیر ۱۴۰۰

بیشتر در نظر می گیرند، احساس پیشرفت مطالعه و پژوهش و خوشبختی بیشتری خواهند کرد؛ در حالی که افراد دارای پیشرفت مطالعه و پژوهش اندک، غرض ورزی بیشتری در هدف هایشان احساس می کنند (داینر و همکاران، 2002، ص 641). دوران کودکی به عنوان گذر از مرحله کودکی به بزرگسالی مطرح شده که با تغییرات آشکار زیستی، شناختی، روانی و اجتماعی همراه است و تحت تاثیر تعاملات خانوادگی و همسالان قرار می گیرد (ترجوس کاستیلو و سونی، ۲۰۱۱). در جوامع امروزی دوره کودکی حدود ۱۰ سال در نظر گرفته شده است که بین سنین ۱۱ تا ۲۲ سال می باشد را شامل می شود (آقایی و همکاران، ۲۰۱۲). با توجه به تغییرات عمده بیولوژیکی، روانی و اجتماعی دوره کودکی، افراد در ارتباط با خانواده، مدرسه و همسالان خود دچار چالش و کشمکش می شوند (لی و همکاران، ۲۰۱۰). در این بین، والدین نیروی اجتماعی مهمی در زندگی فرزندان هستند (بخشایش، شیدا، ۱۳۹۵، ص 421)

تحقیقات نشان داده است که روابط اجتماعی توأم با اعتماد اثر تعیین کننده ای بر شادمانی دارند و در این میان خانواده عمده ترین تامین کننده شادمانی افراد محسوب می شود (چلبی و موسوی، ۱۳۸۷، ص 521).

شادی باعث تغییر در چو روابط خانواده می شود. این یافته ها بر اهمیت نقش روابط خانوادگی در تسهیل این تغییر تاکید دارند (نورث و همکاران، ۲۰۰۸). والدین شاد از کودکانشان بهتر نگهداری می کنند و فرزندان کودکان را بیشتر دوست دارند (آرگایل، ترجمه گوهری انارکی و همکاران، ۱۳۸۲، ص 52).

نقش خانواده در سلامتی با گرایش جوانان به ناهنجاری ها مهم است (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷، ص 136).

از دیدگاه فوردایس (۲۰۰۰) شادی تنها یک هیجان مثبت یا احساسی است که توأم با رضایت باشد و معمولاً به وسیله عباراتی چون خرسندی، احساس بهزیستی، نشاط و مسرت و دلخوشی توصیف می شود (فوردایس، ۱۹۸۳). به اعتقاد سلیگمن (۲۰۰۴) هدف اصلی روانشناسی مثبت، افزایش شادکامی بر روی کره زمین است. این فرایند دو مرحله را شامل می شود: نخست، سنجش معتبر و مطمئن احساسهای مثبت و آثار مثبت آن است که در دهه گذشته، این شاخه از روانشناسی گامهای مؤثر و چشمگیری در این خصوص برداشته است. مرحله دوم در این فرایند، طبقه بندی علمی است (سیگمن، ۲۰۰۴، ص 21).

برخی از جنبه های خاص فراشناخت با اختلالات روان شناختی رابطه دارد (ولز و ماتیوز، 1996؛ ولز، 2003) و آنچه ما مورد توجه قرار می دهیم و وارد حیطه هوشیاری خود می کنیم، ارزیابی و تأثیر انواع راهبردهایی را که برای تنظیم افکار و احساساتمان به کار می بریم، شکل می دهد (ولز، 2009). فراشناخت 8 هرگونه دانش یا فرایند شناختی تعریف می شود که در ارزیابی، نظارت و یا کنترل شناخت مشارکت دارد (فلاول 9، 1979)، همچنین، می تواند به عنوان جنبه عمومی شناخت در نظر گرفته شود که شامل اختلالات شناختی و برخی از زمینه های خاص فراشناختی است که با آشفتگی های روان شناختی همراه می باشد (ولز و میتوس، 1994؛ ولز، 1995؛ نیلسون و همکاران، 1999، ص 264).

شوارز و کلور (1998) بیان می کنند که مردم احساساتشان را به عنوان اطلاعاتی برای ارزیابی و قضاوت به کار می گیرند؛ بنابراین، ارزیابی منفی باعث نابسامانی های روانی و عملکرد ناصحیح می شود. به همین سبب، تغییرات احساسی و عاطفی ممکن است در ارزیابی و شناخت تغییر ایجاد کند. در واقع، هیجان ها داده هایی درونی هستند که بر انگیزه ها، رفتار و عملکرد تأثیر می گذارند و حتی ممکن است مقدم بر شناخت نیز باشند و بر دامنه ای از پردازش های شناختی شامل سوگیری توجه، سوگیری حافظه (ولز و میتوس، 1994)، قضاوت و ارزیابی و تصمیم گیری تأثیر بگذارند. به همین سبب، به نظر می رسد که باورهای فراشناختی هر فرد می تواند تأثیرات مهمی بر احساسات، سرخوشی و پیشرفت مطالعه و پژوهش او داشته باشد. در این پژوهش سعی شده است ارتباط بین این دو مؤلفه مشخص شود.

هشتمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

محل برگزاری: تهران

۲۵ تیر ۱۴۰۰

پیشینه تحقیق

افراد ببینند که دیگران در کارهایی که به نظر آن‌ها خیلی مشکل می‌رسد موفق‌اند، امکان دارد افسرده شوند. زمانی که افراد دارای کارایی بالا با موقعیت‌های محیطی بی‌اعتنا مواجه می‌شوند، معمولاً تلاش‌های خود را تشدید می‌کنند تا آن محیط را تغییر دهند. آن‌ها برای ایجاد تغییر، ممکن است اعتراض کنند، به مبارزه اجتماعی دست بزنند یا حتی به زور متوسل شوند، اما به نظر بندورا، اگر تمام این تلاش‌ها شکست بخورند، آن‌ها یا کلاً این روش را کنار می‌گذارند و روش دیگری را اختیار می‌کنند یا اینکه درصدد یافتن محیط پذیراتری برمی‌آیند. سرانجام اینکه، خودکارآمدی پایین اگر با محیط بی‌اعتنا ترکیب شود، افراد احساس بی‌تفاوتی، تسلیم و درماندگی می‌کنند.

یکی از ابعاد خودتنظیمی، خودتنظیمی در یادگیری و تحصیل است. سازمان دادن و تنظیم فرآیندهای اصلی یادگیری و فعالیت‌های مربوط به آن از طریق خودتنظیمی مطالعه و پژوهش انجام می‌شود. شاخص‌های قوی خودتنظیمی مطالعه و پژوهش شامل خودارزشیابی، سازماندهی، جهت‌یابی هدفی، جستجوی کمک، ساختارهای محیطی و راهبردهای حافظه است که با پیشرفت مطالعه و پژوهش رابطه مثبت دارد. دانش آموزان با استفاده از خودتنظیمی مطالعه و

حیطه باورهای منفی به کنترل ناپذیری و خطرناک بودن افکار و تجربه‌های شناختی مرتبط است (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷، ص ۲۲۷).

با افزایش کفایت شناختی از ابعاد باورهای شناختی با پرخاشگری کلامی، خشونت و میزان تعارض کلی بین والدین و دانش آموزان کاهش می‌یابد. با بالا رفتن خود آگاهی شناختی میزان کلی تعارض ولی-فرزندی رابطه مثبت معناداری وجود دارد. بین ضرورت کنترل افکار از ابعاد باورهای فراشناخت با پرخاشگری کلامی و تعارض کلی رابطه منفی معناداری وجود دارد. بین نمره کلی باورهای فراشناخت با پیشرفت مطالعه و پژوهش رابطه وجود دارد.

تقریباً تمام افراد می‌توانند کارهایی که می‌خواهند انجام دهند، چیزهایی که می‌خواهند تغییر دهند و مواردی که می‌خواهند به آن برسند را شناسایی کنند. اما از سوی دیگر اکثر افراد درمی‌یابند که عملی کردن این برنامه‌ها آنقدرها هم آسان نیست. بندورا و سایر پژوهشگران دریافته‌اند که خودکارآمدی افراد در نحوه‌ی اجرای وظایف و چالش‌ها و دستیابی به اهداف نقش اساسی دارد. بندورا (1977) برای هر عمل، تعیین کننده‌های پیشانیدی و پسانیدی مشخص می‌کند که یکی از این تعیین کننده‌های پیشانیدی رفتار، خودکارآمدی است که از طریق آن بسیاری از افراد رفتارهای اجتماعی خود و بسیاری از خصوصیات شخصی خود را بسط می‌دهند. بندورا خودکارآمدی را باورهای فرد مبنی بر این که می‌تواند کاری را به طور موفقیت آمیز انجام دهد و یا رابطه‌ای را به نحو مؤثر با دیگران برقرار سازد بیان می‌کند.

باورهای هر فرد از خود یکی از عوامل مهم در موفقیت اوست؛ قضاوت‌های فرد در مورد خویش در همه واکنش‌های ارزشی او نمود پیدا می‌کند. این ارزشیابی از خویش، اثرات مهمی در جریانات فکری و احساسات، تمایلات، ارزش‌ها و هدف خودکارآمدی «اعتقاد فرد مبتنی بر دارا بودن و توانایی لازم برای رسیدن به اهداف مهم» و پیش بینی کننده‌ی رضایت از زندگی و عواطف مثبت می‌باشد. علاوه بر این احساس، خودکارآمدی در قبال اهداف مهم تر در مقایسه با داشتن احساس خودکارآمدی در قبال اهداف کم اهمیت تر نقش تعیین کننده قوی تری دارد. هم چنین احساس خودکارآمدی برای دستیابی به احساس خشنودی مهم و ضروری است. اما این خودکارآمدی باید در حیطه‌هایی از زندگی فرد که برای او مهم هستند اثر بگذارد، احساس یکی از جنبه‌های اساسی خودکارآمدی شخص این است که فرد از راه اعمال کنترل می‌تواند بر پیامدهای زندگی خود تأثیرگذار باشد.

به ویژه هنگام رویارویی با عوامل استرس امتحان زاء، داشتن احساس کنترل بر شرایط، عامل مهم در سازگاری با موقعیت های گوناگون است های فرد داشته و کلید فهم رفتار فرد می باشد.

در هر مرحله از زندگی که تجربه موفقیت و شکست حاصل شود و تکرار گردد بر خودکارآمدی افراد تأثیر خواهد گذاشت. در دوران کودکی زمانی که فرد به خانواده وابسته است قضاوت ها و ارزیابی های والدین و افراد خانواده در شکل گیری خودکارآمدی تأثیر دارد. واکنش مثبت والدین از عملکرد کودکان منجر به ایجاد خودکارآمدی بالا می گردد، در مقابل بی توجهی به عملکرد فرزندان، سرزنش کردن و مسخره کردن بی مورد باعث می شود که سطح خودکارآمدی آن ها پایین بیاید (نجفی، 1380).

دانش آموزانی در مدارس دیده می شوند که خودپنداره پایینی دارند که این خودپنداره پایین در اثر شکست های مکرر آن ها می باشد. این دانش آموزان اغلب شکست های خود را به عدم توانایی نسبت می دهند و سرانجام به درماندگی آموخته شده مبتلا می شوند. بنابراین نظام آموزشی باید به گونه ای برنامه ریزی گردد تا دانش آموزان شکست های خود را به جای این که به عدم توانایی نسبت دهند به عدم کوشش نسبت دهند (سیف، 1379).

بنابراین با توجه به آن چه گفته شد نظام آموزشی تأثیر بسزایی در ادراک خودکارآمدی افراد دارد. اگر نظام آموزشی به گونه ای برنامه ریزی گردد که بر اساس یادگیری در حد تسلط باشد و همه یادگیرندگان فرصت داشته باشند تا به سطح تسلط برسند و کم تر با دیگران مقایسه گردند تأثیرات منفی روی خودکارآمدی دانش آموزان نخواهد داشت.

یافته ها

یکی از عادت های نامناسب نظام آموزشی ما، در فرایند یاددهی-یادگیری تکیه بیش از حد بر تکرار اطلاعات و انباشتن آنها در حافظه می باشد. از این منظر، دانشجوی موفق فردی است که رفتار و عملکردش جامعه پسند و قابل پیش بینی باشد و نمره های بالایی در واحد های درسی کسب کند. این فرایند یادگیری است که برای حفظ سیستم موجود و بازسازی شیوه ی متداول زندگی، طرح ریزی شده و نیازهای ثابت و مشخصی را پاسخگو می باشد. نتیجهی این فرایند، از بین رفتن روحیه ی کنجکاوی، کاوش، چالشگری، خلاقیت و نوآوری در دانشجویان است.

مسائل و مشکلات مطالعه و پژوهش منجر به اختلال در عملکرد تحصیلی، تخریب توانایی های هوشی و یادگیری، کاهش تفکر انتزاعی، و رکود استعدادها شده و همچنین با ایجاد معضلات اقتصادی، آثار زیانباری برای فرد، خانواده و اجتماع به بار خواهد آورد (اقدام، سارا، ۱۳۹۷، ص 106).

روش های درمانی متعددی نظیر درمان های دارویی و غیر دارویی جهت رفع اضطراب امتحان پیشنهاد شده است که یکی از درمانهای غیر دارویی (رفتاری)، آموزش قاطعیت می باشد. لذا با توجه به نتایج متناقض تحقیقات انجام شده در زمینه آموزش قاطعیت بر آن شدیم تا تحقیقی را در این زمینه طراحی کرده و به اجرا در آوریم (کمبل، سوزان بی، ۱۳۸۷، ص 411).

اضطراب امتحان خصوصیتی فوق العاده گسترده و همه گیر است و از همان روزهای کودکی تا سنین پیری با فرد همراه می باشد. و از جهت تأثیرگذاری بر تمامی ابعاد وجود فرد اثر می گذارد، و سبب اخلال در زندگی می گردد. از جمله مواردی که اضطراب امتحان در آن خلل ایجاد می کند یادگیری و تحصیل علم است. اضطراب امتحان افکار را پراکنده می کند و مشوش می سازد، انسجام ذهن را در هم می ریزد، فرایند یادگیری را کند می کند و سبب رکود مطالعه و پژوهش می گردد. آشنایی با عوامل موفقیت مطالعه و پژوهش سبب کاهش دلهره در محصل می گردد (صفرپور دهکردی، ندا، ۱۳۹۶، ص 167).

معلم، کلیدی ترین و موثرترین عامل و عنصر نظام تعلیم و تربیت است؛ به گونه ای که توفیق یا شکست برنامه ها و فعالیت های آموزشی و پرورشی این نظام، مستقیم یا غیر مستقیم معطوف به معلمان آن می باشد. اهمیت، جایگاه و نقش معلم در تعلیم و

هشتمین کنفرانس بین المللی پژوهش های مدیریت و علوم انسانی در ایران

محل برگزاری: تهران

۲۵ تیر ۱۴۰۰

تربیت تا حدی است که می توان گفت معلم، کارایی و کفایت او، آیینی تمام نمای کفایت و کارایی هر نظام آموزش و پرورش و پرورش می باشد و مهم ترین وسیله رسیدن جامعه به غایات و هدف های آموزش و پرورش، معلم صاحب صلاحیت است (رئوف، ۱۳۷۹؛ تقی پور ظهیر، ۱۳۸۱). باید توجه داشت که هر دانش آموز نسخه بی نظیر عالم خلقت است، پس داشتن نگاهی موشکافانه به شخصیت و منش دانش آموزان سبب می شود که هر یک را همچون جهانی ناشناخته و نسخه ای متفاوت در عالم هستی بدانیم و به تفاوت های فردی آنها توجه نماییم. لذا این مهم یکی از اصولی است که هر معلم باید بدان توجه داشته باشد. مسلط بودن و استفاده از روش های یادگیری مختلف در حین تدریس نیز می تواند در تعمیق یادگیری دانش آموزان موثر باشد. مثلا اگر روش پرسش و پاسخ با طرح پرسش های هنرمندانه، هدفمند، منطقی، واضح و روشن مبتنی بر زمینه های علمی شاگردان، واگرا و برانگیزاننده از سوی معلم همراه شود، می تواند به پرورش و تقویت قدرت تفکر، استدلال و اظهار نظر، تفکر انتقادی، خلاقیت، اعتماد به نفس و انگیزه ی مطالعه و تحقیق در دانش آموزان کمک نماید (جاودانی، ۱۳۹۱، ص ۴۹).

سرعتی که دانش آموز در تکمیل پایه ها و درجات گوناگون دارد و بر حسب مقدارش، پیش افتادگی و سرعت یا عقب ماندگی وی اندازه گیری می شود (بیابانگرد، به نقل از مرادی، ۱۳۸۷) پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش ها در این نظام در واقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن به این امر تلقی می شود. به طور اعم کل جامعه و به طور اخص نظام آموزش و پرورش نسبت به سرنوشت کودکان، رشد و تکامل موفقیت آمیز آنان و جایگاه آنها در جامعه علاقه مند و نگران است و انتظار دارد دانش آموزان در جوانب گوناگون، اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی ها و نیز در ابعاد عاطفی و شخصیتی، آنچنان که باید پیشرفت و تعالی یابند (پورشافعی، به نقل از مرادی ۱۳۹۲).

بحث و نتیجه گیری

پیشرفت مطالعه و پژوهش همچون بسیاری از پدیده ها از ترکیب عواملی چون خانه، مدرسه و جامعه به وجود می آید. مسئله موفقیت یا فقدان موفقیت در امر تحصیل از مهمترین دغدغه های هر نظام آموزشی در تمامی جوامع است (ابوالقاسمی، ۱۳۹۰). پیشرفت مطالعه و پژوهش به عنوان یکی از معیارهای مهم کیفیت آموزشی در نظر گرفته می شود (حکیمی و همکاران، ۲۰۱۱). هر دانش آموزی در مدرسه ممکن است در مواقعی احساس اضطراب امتحان کند، اما گاهی اضطراب امتحان به حدی زیاد است که در عملکرد یادگیری تأثیر گذاشته، به ویژه مانع موفقیت دانش آموزان در آزمونها می شود (دادپور و همکاران، ۱۳۹۱).

دوران نوجوانی به عنوان گذر از مرحله کودکی به بزرگسالی مطرح شده که با تغییرات آشکار زیستی، شناختی، روانی و اجتماعی همراه است و تحت تاثیر تعاملات خانوادگی و همسالان قرار می گیرد (ترجوس کاستیلو و و سونی، ۲۰۱۱). در تبیین این یافته می توان گفت که معلم باید از دانش مرتبط با موضوعی که تدریس می کند برخوردار باشد و به مطالعه و تحقیق حرفه ای در خصوص دیدگاه های تئوریک متعددی پیرامون روش کلاس داری و تدریس بپردازد و نیز از دانش مرتبط با تفاوت های فردی دانش آموزان برای برنامه ریزی، یافته های حاصل از بررسی این فرضیه که بین مهارت های ارتباطی معلمان روش های معلمی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد، نشان داد که بین مهارت های ارتباطی معلمان روش های معلمی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته با نتایج به دست آمده از پژوهش هایی که در این زمینه انجام شده ان در تبیین این یافته می توان گفت که معلم باید از دانش کافی در زمینه برنامه ریزی برای تدریس و استراتژی های آموزشی متنوع برای انتقال مطالب و نیز روش های متنوع ارزشیابی رسمی و غیر رسمی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان برخوردار باشد. بدیهی است که معلم متخصص در این زمینه می تواند راهکارهای مناسبی را در فرایند یاددهی-یادگیری برای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تعبیه نماید و به آنها در جهت موفقیت تحصیلی کمک نماید، سازگاری دارد.

در این تحقیق بحث ما نقش معلمان و ارزشی است که جامعه برای آن قائل می شود. یکی از عوامل مهم در ایفای شایسته نقش معلمان انگیزه قوی آنهاست ، و از عوامل مهم در برانگیخته شدن انگیزه و ایجاد رغبت شغلی معلمان این است که معلمان از آسیب های اجتماعی بالایی برخوردار باشند. با این وجود شواهد و تحقیقات پیشین که توسط شهین بهمنی در سال 1380 ، برزگر و نویدی در سال 1380 ، راضیه نوری در سال 1375 و ... ، نشان می دهد که منزلت اجتماعی معلمان در جامعه ما بسیار پایین است. این یک واقعیت است که فارغ التحصیلان پسر تمایل کمتری برای ورود به حرفه معلمی نشان می دهند و در بعضی کشورها معلمی بیشتر به عنوان حرفه زنان در نظر گرفته می شود (مختاری، 1372).

در حال حاضر تعلیم و تربیت مهمترین اصل توسعه هر کشور است و رسالت انتقال مجموعه باورها، اندیشه ها، رفتارها و مهارتهای جامعه به نسل جدید بر عهده آموزش و پرورش است. در واقع هر گونه پیشرفت و تحول در جامعه مستلزم آموزش و پرورش صحیح و قوی است، از آنجا که موفقیت آموزش و پرورش به عوامل آن وابسته است و در میان مجموعه عوامل معلمان مهم ترین نقش را ایفا می کنند، معلمان توجه ویژه ای را می طلبند. چنانکه هیچ کشوری نمی تواند از سطح معلمانش بالاتر رود (دهقان، 1376). درک حساسیت نقش معلمان در فرایند تعلیم و تربیت از سوی عموم مردم جامعه و ارزش نهادن بر آن به مفهومی اشاره دارد که در جامعه شناسی معادل منزلت و آسیب های اجتماعی است. آسیب های اجتماعی، ارزشی است که یک گروه به یک نقش می دهد.

در جوامع امروزی دوره نوجوانی حدود ۱۰ سال در نظر گرفته شده است که بین سنین ۱۱ تا ۲۲ سال می باشد را شامل می شود (آقایی و همکاران، ۲۰۱۲). با توجه به تغییرات عمده بیولوژیکی، روانی و اجتماعی دوره نوجوانی، افراد در ارتباط با خانواده، مدرسه و همسالان خود دچار چالش و کشمکش می شوند (لی و همکاران، ۲۰۱۰). در این بین، والدین نیروی اجتماعی مهمی در زندگی فرزندان هستند (هون" و همکاران، ۲۰۱۰). در شکل گیری رفتار و دیدگاه های اجتماعی کودک، جنبه های عاطفی روابط والدین و فرزندان نقش مهمی دارد، در خانواده هایی که والدین رفتارهای محبت آمیز دارند، معمولاً کودکان نیز با رفتارهای اخلاقی مثبت و احترام به دیگران و انگیزه پیشرفت رشد می یابند (کمبل، سوزان بی، ۱۳۸۷، ص 216).

تحقیقات نشان داده است که روابط اجتماعی توأم با اعتماد اثر تعیین کننده ای بر شادمانی دارند و در این میان خانواده عمده ترین تامین کننده شادمانی افراد محسوب می شود (چلبی و موسوی، ۱۳۸۷). شادی باعث تغییر در چو روابط خانواده می شود. این یافته ها بر اهمیت نقش روابط خانوادگی در تسهیل این تغییر تأکید دارند (نورث و همکاران، ۲۰۰۸). والدین شاد از کودکانشان بهتر نگهداری می کنند و فرزندان نوجوانشان را بیشتر دوست دارند (آرگایل، ترجمه گوهری انارکی و همکاران، ۱۳۸۲). نقش خانواده در سلامتی با گرایش جوانان به ناهنجاری ها مهم است (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷). از دیدگاه فوردایس (۲۰۰۰) شادی تنها یک هیجان مثبت یا احساسی است که توأم با رضایت باشد و معمولاً به وسیله عباراتی چون خرسندی، احساس بهزیستی، نشاط و مسرت و دلخوشی توصیف می شود (فوردایس، ۱۹۸۳). به اعتقاد سلیگمن (۲۰۰۴) هدف اصلی روانشناسی مثبت، افزایش شادکامی بر روی کره زمین است. این فرایند دو مرحله را شامل می شود: نخست، سنجش معتبر و مطمئن احساسهای مثبت و آثار مثبت آن است که در دهه گذشته، این شاخه از روانشناسی گامهای مؤثر و چشمگیری در این خصوص برداشته است. مرحله دوم در این فرایند، طبقه بندی علمی است (اقدام، سارا، ۱۳۹۷، ص 348).

اغلب نظریه پردازان بین معانی باورهای فراشناختی و نظارت دو جنبه از فراشناخت، فراشناختی تمایز قابل شده اند. دانش فراشناختی، اطلاعاتی است که افراد در مورد شناخت خود و راهبردهای یادگیری دارند که این راهبردها بر آنها اثر میگذارد. (صفرپور دهکردی، ندا، ۱۳۹۶، ص 612).

نظارت فراشناختی به دامنه ای از کارکردهای اجرایی نظیر توجه، کنترل، برنامه ریزی و تشخیص خطاها در عملکرد اشاره دارد (فردریک، ویلیام، ۱۳۹۵، ص 67).

فهرست منابع :

- اقدم، سارا (۱۳۹۷). بررسی و حل مشکلات نوجوانان، تهران: صالحیان.
- بکار، عبدالکریم (۱۳۹۴) مشکلات کودکان ، تشخیص و درمان ده مشکل اساسی کودکان، ترجمه یوسف محمدی: مشهد.
- بخشایش، شیدا(۱۳۹۵) شناخت کودکان ۷ تا ۱۲ سال، تهران: اندیشه نوآوران.
- سیف نراقی، مریم و نادری، عزت الله (۱۳۹۴) اختلالات رفتاری کودکان و نوجوانان و روش های اصلاح و ترمیم آنها.
- فردریک، ویلیام (۱۳۹۵) راهنمای عملی درمان کودکان دارای مشکلات رفتار جنسی، ترجمه اسماعیل صدیقی و مهناز آقازاده اصل، تهران: آوای نور .
- فاطمی راد، محمد حسن و ناقل، صدیقه (۱۳۹۴). مسائل آموزش جنسی در کودکان. قم: مطاف.
- کمبل، سوزان بی (۱۳۸۷). مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستانی: مسائل بالینی و رشدی مترجم سعید صیادللو، تهران: دانژه.
- گاوئرز، سایمون جی و گرین، لین (۱۳۹۶)، اختلالات خوردن. ترجمه عبدالله شفیع آبادی و پریسا گل کاریان. تهران: رشد .
- صفریور دهکردی، ندا (۱۳۹۶). عاداتها و رفتارهای بد کودکان، مشهد.
- دگانگی، جورجیا و کندال، آن (۱۳۹۴) موثرترین روش های تربیت کودکان دشوار، ترجمه زهرا ترازوی و منصوره ربانی زاده، تهران: کتاب دانش پارسیان
- چمینایس، ریتا(۱۳۹۲). راهنمای جیبی در زمینه مسائل و امور کودکان و نوجوانان، ترجمه سونیا موسی رضانی و مریم قاسمی، تهران: آوای نور.
- خدایاری فرد، محمد(۱۳۹۵). مسائل نوجوانان و جوانان تهران: انجمن اولیاء و مربیان
- فرهادیان، رضا، معلم محبوب شرایط مقبول مدرسه مطلوب، مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید، چ۲، قم، ۱۳۸۱ش.
- مک گرگور، سینتیا (۱۳۸۶). تفکر درباره خود راهنمای حل مشکلات زندگی کودکان و نوجوانان و سایر مسائل مربوط به آن ترجمه ندا شادنظر. تهران: قطره.
- میرزایی نهر، المیرا و دیگران (۱۳۹۵). مشکلات رفتاری دانش آموزان و عوامل تاثیر گذار بر آن اردبیل: نایاب دوستدار.
- مینو فر مطیع، حسین (۱۳۹۷) رفتار درمانی کودک، قم: بوکتاب.